

Nr 76.

Av herr **Jonsson** i Alsen, *angående rätt för fattig, å sanatorium vårdad lungsjuk att för personligt bruk uppbära del av sjukpension, m. m.*

Tuberkulosvården åvilar som bekant landstingen, vilka därför uppbära rikliga statsanslag. Som en följd därav är vårdkostnaden vid våra läns-sanatorier i regel rätt låg och borde, därest det gäller en sjukdom av kortvarig beskaffenhet, vara överkomlig för de flesta. Lungtuberkulosen är emellertid en sjukdom, vars botande ofta kräver årtal av behandling och skötsel. Därför blir även den låga vårdavgift, som nu utgår vid våra läns-sanatorier, betungande för den sjuke.

Efter senaste sjukkassereform är visserligen en stor del av landets vuxna medborgare medlemmar av erkänd sjukkassa och därigenom garderade för en sjukhusvistelse även av långvarig natur. Erfarenheten visar dock att den tid, som sjukkassan är förpliktad att bekosta sjukhusvård, icke är tillräcklig för den lungsjuke. I dessa långvariga sjukdomsfall erhåller visserligen den sjuke sjukpension, men den utgår med allt för lågt belopp för att vara tillräcklig för den långa sjukvårdens betalande. Den sjuke har dessutom även personliga utgifter, som tära på den lilla pensionen. I de fall fattigvården bekostar sjukhusvistelsen behåller respektive fattigvårdskassa i många kommuner hela pensionsbeloppet, och den sjuke står fullständigt utblottad, när det gäller hans egna personliga behov.

En lagstiftning i syfte att förhindra att kommuner på detta sätt lägga beslag på hela sjukpensionen och klara bestämmelser, hur mycket en sjuk bör äga rätt att disponera för egen del, skulle vara synnerligen önskvärda. När en lungsjuk, som vårdas å sanatorium, själv ej kan erlægga vårdavgiften, betalas denna av den sjukes hemortskommun. Detta är emellertid för kommunen endast en förskottsbetalning. Kommunen äger nämligen rätt att återfå beloppet från landstinget. Kommunernas fattigvårdsutgifter för å sanatorier intagna bli alltså ringa i förhållande till alla fattigvårdsfall, som finnas bland våra lungsjuka.

Efter utskrivning av lungsjuka från sanatoriet åvilar det däremot kommunerna att utbetala fattigvårdsunderstöd till dem, som ej kunna erhålla lämpligt arbete och vilkas ekonomiska förhållanden i övrigt äro sådana, att fattigvårdshjälp behövs. Vägen till fattigvården är dock — åtminstone i små kommuner, där alla känna varandra — tung att vandra. Särskilt är detta fallet för den sjuke. Han känner sig ofta mindervärdig, tycker sig vara ensam sjuk i en värld av friska. Många söka därför genom hjälp från anhöri-

ga och genom att sätta ner sina egna anspråk till ett minimum klara sig utan fattigvårdshjälp.

För en stor grupp av lungsjuka, utskrivna från sanatorium, är detta dock omöjligt. Här åsyftas alla de, som vid sanatoriet erhållit behandling i form av gas. Efter utskrivningen från sanatoriet får ej denna behandling upphöra. Med jämna mellanrum, stundom två gånger i månaden, måste den sjuke inställa sig å sanatoriet eller annat sjukhus för att erhålla påfyllning av gas. Särskilt i Norrland finnes det många, som ha ända till 15 mil att resa för detta ändamål. Även vid kortare resor går alltid en dag till spillo. Utom de dryga reseutgifterna uppstå då kostnader för mat, men dessutom måste den sjuke i sådana fall själv bekosta läkarbehandlingen. Detta är en tung utgift för de många, som söka klara sig utan fattigvård, ehuru de leva i små ekonomiska förhållanden.

I de fall, då de sjuka äro medlemmar av erkänd sjukkasse, betalar visserligen sjukkassan läkarbehandlingen. När det gäller de lungsjuka, finnas dock många, som ej tillhöra sådan sjukkasse. Känslan av ansvar inför sin framtid och nödvändigheten av sjukasseförsäkring växer sällan fram hos en människa före tjugusåldern. De lungsjuka insjukna ofta före denna tid. Den som en gång varit intagen å sanatorium har också sedan svårt att erhålla inträde i sjukkasse. Vid alla de återfall i sjukdomen, som äro vanliga, står den sjuke i regel utan sjukförsäkring.

En del av våra landsting bestrida utgifterna för gasbehandling på samma sätt som för sanatorievård. Andra däremot icke. Önskvärdheten av att erhålla klara bestämmelser om landstingens skyldighet att svara för denna behandling och beviljandet av statsanslag för detta ändamål synes därför tydlig.

På grund av vad här anförts föreslås alltså,

att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om en förutsättningslös utredning huruvida och på vilket sätt åtgärder böra vidtagas för att tillförsäkra lungsjuk, som har sanatorievård, vilken betalas av fattigvården, rätt att för personligt bruk uppbära del av sjukpension samt om möjlighet finnes att tillförsäkra mindre bemedlade lungsjuka, som utskrivits från sanatorium, ersättning för resor och kostnadsfri läkare vid gasbehandling.

Stockholm i januari 1943.

Sigfrid Jonsson,
Alsen.